

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๒)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

กั๊งวาน

๒.

กั๊งวาล

คำไทยใช้ให้ถูก

กั๊งวาน

[กั๊ง-วาน] หมายถึง
(ว.) กั๊งอยู่ได้นาน เช่น
เสียงระฆังดังกั๊งวาน,
มีกระแสดเสียงกั๊งและแจ่มใส

ทบทวน ความรู้เดิม

ชวนสนทนา

นักเรียนคิดว่าทำไมคนโบราณ
จึงมักเปรียบเทียบความงาม
ของผู้หญิงกับดวงจันทร์

ดวงจันทร์มีลักษณะกลมมนคล้ายหน้าผู้หญิง และ
มีแสงสว่างนุ่มนวลจึงมักนำมาเปรียบกับผู้หญิงที่มีใบหน้า
สะอาดนุ่มนวลจะเป็นผู้หญิงที่สวยงาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำและสำนวนที่ปรากฏ
ในเรื่องดวงจันทร์ของลำเจียกได้
๒. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองจากเรื่องดวงจันทร์
ของลำเจียกได้
๓. ตอบคำถามจากการอ่าน
๔. มีมารยาทในการอ่าน

เพิ่มเติม
ความรู้ใหม่

ดวงจันทร์ของลำเจียก

ดวงจันทร์ของลำเจียกเป็นเรื่องราวของเด็กหญิงที่ชื่อว่า “**ลำเจียก**” นั่งมองดูพระจันทร์เต็มดวงในเวลากลางคืนที่บ้าน และขอพรกับพระจันทร์ว่า “**ขอให้สอบได้ที่ ๑**” เมื่อลำเจียกเข้านอนก็ได้ฝันว่าได้ไปเที่ยวงานเทศกาลเฉลิมฉลองอะไรสักอย่าง

นិราศเดือน

เดือนสิบสองล่องลอยกระทงหลวง
ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง
ทิ้งพลุแรงตึงตังตั้งสะท้อน

นิราศเดือน

เสียงนกบินพราดพรวดกรวดอ้ายต้อ

เสียงหวอหือเฮฮาอยู่หน้าฉาน

ลั่นผู้คนลั่นหลามตามสะพาน

อลหม่านนาวาในสาคร

นิราศเดือน

บ้างก็แห่ฟ้าป่าพฤษภาปัก

มีเรือชักแข็งแซ่แลสลอน

ขับประโคมดนตรีมีละคร

อรชรรำร่าอยู่หน้าเรือ

นิราศเดือน

บ้างก็ร้องสักราไส่หน้าทับ

ลูกคู่รับพร้อมเพราะเสนาะเหลือ

ฟังสำเนียงเสียงสตรีไม่มีเครือ

เป็นใยเยื่อจับในน้ำใจชาย

นิราศเดือน

ฟังลำเนียงเสียงนางที่กลางน้ำ
แล้วทวนรำลึกถึงนุชที่สุดหมาย
กลับมาอนอ่อนทอระทวยกาย
เฝ้าพุ่มฟายชลนาทุกนาที

๕/๑๑

นิราศเดือน

นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่าง
จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราตรี
เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภักดี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา

นิราศเดือน

พี่น้องคอยนอนคอยละห้อยหวาน
แสนรัญจวนมิได้สิ้นถวิลหา
เห็นราหูจู่จับพระจันทร์
ชาวพาราอ้ออิงคะนึ่งดั่ง

นิราศเดือน

พิลิกลั่นครื้นครึกเสียงกึกก้อง
ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแตรสังข์
ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพัง
มีทุกครั้งดังทวยครวฉาวทุกที

นिरาศเดือน

โอ้ว่าดวงจันทร์เจ้าดูเศร้าหมอง
ไม่ผุดผ่องเมื่อดอ้อบพยัคฆ์
อยู่ในปากกราหุสุริ
มีนาที่ปล่อยปละสละกัน

นिरาศเดือน

แต่ตัวพี่มิได้มีนาที่ขึ้น

ทุกวันคืนเฝ้าวิโยคด้วยโศกคัลย์

ครวญคะนึ่งถึงมิตรที่ติดพัน

พี่ชมจันทร์ตายเจ้าเยาวมาลย์

๑๐/๑๑

นيرาคเดือน

เมื่อวันทีเทศนามหาชาติ

ได้เห็นนาฏนุชองงค์ให้สงสาร

สัปบุรุษคับังคับังฟังกุมาร

ซ้ชวาลแจ่มแจ้งด้วยแสงเทียน

๑๑/๑๑

ดวงจันทร์ของลำเจียก

ลมกระโชกมาวูบใหญ่พัดกระทบหน้าต่าง
ที่เปิดอยู่ให้ปิดกระแทกเสียงดังจนลำเจียกตื่น
เพิ่งรู้สึกตัวว่าตนเองฝันไป และนึกขึ้นได้ว่าตนเอง
เพิ่งอ่านวรรณคดีเรื่อง “**นิราศเดือน**” และเธอก็นึก
ได้ว่าบทกลอนที่ได้ยินในฝันนั้นมาจากเรื่องนิราศเดือน
ลำเจียกจึงขอบคุณพระจันทร์ที่ทำให้เธอหลับฝันดี

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำสัมผัสสระ เพื่อความไพเราะด้านเสียง

เป็นวิธีการสร้างความงามที่คนไทยนิยมเป็นอย่างมาก โดยการนำเอาคำที่มีเสียงสระเดียวกัน หากมีตัวสะกดต้องอยู่ในมาตราเดียวกันมาสัมผัสกันภายในวรรค ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น

เดือนสิบสองล่องลอยกระถางหลวง ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง ทั้งพลูแรงตั้งตั้งตั้งสะท้าน

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำสัมผัสพยัญชนะ เพื่อความไพเราะด้านเสียง

เป็นกลวิธีการนำเอาเสียงพยัญชนะต้นมาสัมผัสกันภายในวรรค
เพื่อให้เกิดเสียงที่ไพเราะ เช่น

เดือนลิบสองล่องลอยกระทงหลวง

ดอกม้ฟเอชอติชวงเป็นดวงดแง

ชนทั้งปวงละยตามอรามสแง
ทั้งพลุรแรงตั้งตังดังสะทาน

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ความไพเราะด้านเสียง ลีลา และจังหวะ

พริ้วลั่นครั่นครึกเสียงกึกก้อง
ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพั่ง

ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งไตรสังข์
มีทุกครั้งดังทศคราวฉาวทุกที

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมา

เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “เหมือน” เช่น

นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่างต่าง
เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะรักนี้

จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราศี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา

คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรม

เนื้อหาของ “นิราศเดือน” เริ่มต้นด้วยการบอกเดือน และกล่าวถึงประเพณีต่าง ๆ ที่มีในเดือนนั้น ด้วยการพรรณนาให้เห็นประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เล่าว่าสังคมทำอะไร และก็ได้พรรณนาเชื่อมโยงกับความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมปรารถนา

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุยให้นักเรียนทุกคน
๒. ครูอธิบายคำชี้แจงใบงานให้นักเรียนเข้าใจ
๓. ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ช่วยเหลือนักเรียนสังเกตพฤติกรรม และบันทึกผล

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนอ่านคำชี้แจงใบงานที่ครูมอบหมาย
๒. นักเรียนสามารถสอบถามได้หากมีข้อสงสัย
๓. นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมในใบงานให้สำเร็จ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๑. อ่านนิราศเดือนตอนนี้แล้ว นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่า ประเพณีลอยกระทงในอดีตกับปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๒. มีบทประพันธ์ตอนใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่าไพเราะที่สุด แล้วลองแสดงความคิดเห็นว่า ความไพเราะนั้นเกิดจากอะไร

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๓. เพราะเหตุใดทีวีจึงชอบเปรียบเทียบความงามของใบหน้าผู้หญิงว่า
เหมือนกับความงามของดวงจันทร์

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๔. นอกจากประเพณีลอยกระทงแล้วนักเรียนรู้จักประเพณีที่สำคัญอะไรบ้าง
ในท้องถิ่นของตนเอง (เขียนอธิบายพอสังเขป)

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๕. จากบทร้อยกรอง “*เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะรักนี้ ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา*”
ผู้แต่งได้เปรียบเทียบดวงจันทร์กับอะไร

สรุป

บทเรียน

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๑. อ่านนิราศเดือนตอนนี้แล้ว นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่า ประเพณีลอยกระทงในอดีตกับปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง สิ่งที่เหมือนกัน คือ วัตถุประสงค์ของประเพณีลอยกระทงในอดีตและปัจจุบันมีการนำกระทงมาลอยในแม่น้ำเพื่อขอขมาพระแม่คงคา ส่วนความแตกต่างกัน คือ ปัจจุบันรูปแบบของกระทงใช้วัสดุที่แตกต่างกัน เช่น ขนมปัง กระดาษ ฯลฯ

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๒. มีบทประพันธ์ตอนใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่าไพเราะที่สุด แล้วลองแสดงความคิดเห็นว่า ความไพเราะนั้นเกิดจากอะไร

พิลึก ลั่น ครั่น ครึก เสียง กึก ก้อง

ระซัง ฮ่อง กลอง แซ่ ทั่ง แตร ลังซ์

ประดัง เสียง เพียง ฟั้น พิภพ พัง

มี ทุก ครั้ง ดัง คราว ฉาว ทุก ที่

เหตุผล เพราะมีความไพเราะด้านเสียงและลีลาของการใช้คำ เช่น พิลึก ลั่น ครั่น ครึก เสียง กึก ก้อง สามารถสร้างจินตนาได้และเห็นภาพ

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๓. เพราะเหตุใดกวีจึงชอบเปรียบเทียบความงามของใบหน้าผู้หญิงว่า
เหมือนกับความงามของดวงจันทร์

เนื่องจากกวีในอดีตมองภาพดวงจันทร์บนท้องฟ้าเป็นสิ่งที่สวยงามและ
คว้ามามากไม่ได้ จึงมักเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิงว่ามีความงามอัน
สูงส่ง และขณะเดียวกันดวงจันทร์มีลักษณะสีเหลืองนวล อิ่มเอิบ คล้าย
ใบหน้าผู้หญิง

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๔. นอกจากประเพณีลอยกระทงแล้วนักเรียนรู้จักประเพณีที่สำคัญอะไรบ้าง
ในท้องถิ่นของตนเอง (เขียนอธิบายพอสังเขป)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน โดยพิจารณาจากข้อมูลในท้องถิ่นนั้น ๆ

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย

๕. จากบทร้อยกรอง “เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภคินี ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา”
ผู้แต่งได้เปรียบเทียบดวงจันทร์กับอะไร

น้องนาง (ผู้หญิงอันเป็นที่รัก)

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ ชั้น ป.๔
๒. บทร้อยกรอง เรื่อง ราหุอมจันทร์
๓. บทร้อยกรอง เรื่อง พระจันทร์และวันลอยกระทง
๔. ใบงานที่ ๕ เรื่อง สนุกคิดพิชิตคำไวพจน์

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

ดวงจันทร์ของลำเจียก (๓)

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

